

Lausunto

11.6.2025

VN/27452/2020

VN/27452/2020-VM-589

Oikeusministeriö DJO

Valtiovarainministeriön lausunto: julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoitus

Valtiovarainministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa (aiheet ja niiden jaottelu perustuu oikeusministeriön lausuntopalvelussa esittämiin kysymyksiin, jotka tässä alleviivattuna ja kursivoilla):

Mitkä ovat mielestänne nykyisten julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kehittämistarpeet? Puuttuuko nykyisistä salassapitosäännöksistä jotain olennaista? Kuvailkaa ja perustelkaa kehittämistarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Valtiovarainministeriö kannattaa salassapitosäännösten muutostarpeiden selvittämistä. Ministeriö pitää salassapitosääntelyn ajantasaistamista ja selkeyttämistä tärkeänä lain soveltamisen sekä muuttuneen turvallisuusympäristön vaatimusten kannalta.

Yleisenä huomiona ministeriö toteaa, että julkisuuslain 24 § 1 momentin luettelointia tulisi selkeyttää. Nykyisin useampi 24 §:n 1 momentin kohta voi tulla sovellettavaksi yksittäisessä asiassa ja tästä seuraa tulkinnanvaraisia tilanteita hallintotoiminnassa.

Valtiovarainministeriö esittää salassapitoperusteiden kehittämistarpeista seuraavat 24 §:n 1 momentin kohdittain eriteltyt huomiot:

24 § 1 mom. 2 kohta (kansainväliset suhteet)

Säännös koskee paitsi Euroopan unionin myös muiden kansainvälisten sidosryhmien (Euroopan komissio, OECD, kansainväliset rahoituslaitokset, muut EU:n jäsenvaltiot, muut kansainvälisten rahoituslaitosten osakkaat tai jäsenvaltiot) toimintaan liittyvien asiakirjojen julkisuutta. Lainkohdassa tarkoitettujen tietojen olettamana on julkisuus.

Valtiovarainministeriö pitää aiheellisenä tarkistaa säännöstä siten, ettei säännöksen soveltaminen johda Suomen kansainvälisten suhteiden kannalta epätarkoituksenmukaisiin tilanteisiin. Ministeriö tuo esiin, että julkisuusperiaatteen soveltaminen ja valtion kansainvälisiä suhteita koskevien tietojen julkisuus vaihtelee merkittävästi EU:n jäsenvaltioissakin. Kansainvälisissä suhteissa tietojen julkisuuden vaikuttaa lainsäädännön lisäksi kansainväliset käytännöt (neuvotteluosapuolen kannanottoja ja neuvotteluasetelmia ei ilmaista ilman asianomaisen maan suostumusta ja että valtiot kunnioittavat toistensa salassapitomääräyksiä) sekä geopoliittinen tilanne ja siinä tapahtuvat nopeat muutokset.

Suomen kansainvälisiä suhteita hoitaessaan ministeriöt käyvät jatkuvasti virkamiestason neuvotteluja sidosryhmien kanssa. Viime vuosina epäselvyydet julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 2 kohdan tulkinnassa erityisesti neuvottelun aikana syntyvien asiakirjojen julkisuudesta sekä muiden osa

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

puolten toimittamista asiakirjoista ja kannoista ovat vaikuttaneet esimerkiksi Suomen suhteisiin komissioon sekä muihin EU:n jäsenvaltioihin. Nykyinen säännös on osoittautunut ongelmalliseksi julkisuuden ennakoitavuudessa erityisesti neuvotteluiden aikaisten tietojen ja asiakirjojen sekä muiden neuvottelukumppaneiden toimittamien tietojen ja kantojen osalta. Tästä on seurannut haasteita neuvotteluissa sekä heikentynyttä luottamusta ja yhteistyötä. Suomen neuvotteluasetelmia ja -tavoitteita koskevia yksityiskohtaisia tietoja sisältävien asiakirjojen julkisuus heikentää myös mahdollisuutta saada kansallisten etujen kannalta paras lopputulos. Epäselvyydet asiakirjojen julkisuudessa voivat nykyisin ilmetä myös ennen kaikkea turvallisuuteen ja siihen liittyvään yhteistyöhön liittyvinä kysymyksinä.

Ministeriö kiinnittää huomiota myös siihen, että voimassa olevan julkisuuslain säätämisen jälkeen esimerkiksi rahoitusmarkkina-asioissa on perustettu uusia EU-viranomaisia, kuten Euroopan keskuspankki, EU:n yhteinen pankkivalvoja, EU:n kriisinratkaisuneuvosto ja EU:n rahanpesuntorjuntaviranomainen. Suomalaiset viranomaiset kuten Suomen Pankki, Finanssivalvonta ja Rahoitusvakuusvirasto toimivat osin osana näitä EU-viranomaisia. Julkisuuden ja salassapidon kannalta tilanne ei ole ongelmaton. Suomalaisiin viranomaisiin soveltuu kansallinen julkisuuslaki ja sen mukainen lähtökohtainen julkisuus asioissa. EU-viranomaiset noudattavat sitä vastoin EU-sääntelyssä säädettyjä salassapitoperusteita, mikä käytännössä johtaa siihen, että usein EU-viranomaiset jakavat huomattavasti vähemmän tietoja kuin mitä kansalliset viranomaiset. Kansalliset viranomaiset työskentelevät myös näiden eri suuntaisten julkisuus- ja salassapitosäännösten keskellä. Säädöshierarkiassa EU-sääntely on toki kansalliseen sääntelyyn verrattuna ensisijaista, mutta edellä esitetty luo käytännössä tilanteita, joissa samanlaisia suomalaisia yksityisiä toimijoita voidaan kohdella julkisuuden/salassapidon osalta eri tavoin riippuen siitä, kuuluvatko ne EU-viranomaisen vai kansallisen viranomaisen suoraan toimivaltaan tai onko niihin liittyvä tieto kerätty kansallisen vain EU-viranomaisen toimesta. Jatkovalmistelussa tulee tarkastella myös tämä näkökulma ja siihen liittyvät haasteet.

Ministeriö katsoo, että 2 kohdan säännöstä tulee selkeyttää ja tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon asiaan liittyvät laajemmat ulkopoliittiset vaikutukset. Samalla tulee arvioida nykyisen säännöksen riittävyttä Suomen kansainvälisten suhteiden ylläpitämisen ja tuloksellisten neuvottelulopputulosten kannalta.

24 § 1 mom. 3 kohta (rikosasian selvittämistä koskevat tiedot)

Säännökseen sisältyvän vahinkoedellytyslausekkeen sisältöä tulisi arvioida myös rikosilmoituksen tehneen viranomaisen näkökulmasta. Viranomaisilla on velvollisuus huolehtia yhtäaikaaisesti julkisuusperiaatteen ja viestinnän sekä toisaalta vaaditun salassapidon toteuttamisesta. Esimerkkinä tällaisesta tilanteesta voidaan mainita viranomaisen (esim. ministeriö tai kunta) tekemä virkarikosta koskeva ilmoitus ja sitä koskevat kunnassa tehdyt päätökset.

24 § 1 mom. 7, 8 ja 10 kohta (turvajärjestelyjä, varautumista ja maanpuolustusta koskevat tiedot)

Valtiovarainministeriö tuo yleisenä huomiona esiin tarpeen selventää kyseisten säännösten sanamuotoja. Ministeriö pitää näitä säännöksiä sekä niiden selkeää ja ajantasaista muotoilua erittäin tärkeinä ja näkee aiheellisena harkita turvallisuusjärjestelyjä ja varautumista koskevien tietojen säätämistä ehdottoman salassapidon piiriin. Säännöksistä tulisi nykyistä selvemmin ilmetä, että ne koskevat kaikkia viranomaisia.

Turvajärjestelyjä koskevassa 7 kohdan säännöksessä tulisi huomioida nykyistä laajemmin erityisesti kriittisen infrastruktuurin kohteisiin liittyvät tekniset, sijainti- ja muut tiedot sekä näiden suojaaminen ja tarve pitää salassa tiedot koko kriittisen infrastruktuurin toimitusketjun osalta. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää siihen, etteivät tässä tarkoitetut tiedot olisi saatavilla julkisissa tietoverkoissa.

Poikkeusoloihin varautumiseen liittyvien tietojen salassapitoa (8 kohta) on valtiovarainministeriön käsityksen mukaan välttämätöntä laajentaa kattamaan myös tiedot, jotka koskevat normaaliolojen vakaviin häiriötilanteisiin varautumista. Vastaavasti varautuminen normaaliolojen vakaviin häiriötilanteisiin tulisi huomioida myös salassapidon lakkaamista koskevassa 31 §:ssä. Voimassa olevan julkisuuslain säätämisen jälkeen on eri toimialoilla lisätty sääntelyä normaaliolojen vakaviin häiriötilanteisiin varautumisesta. Tämän tiedon suojaaminen on aivan yhtä tärkeää ja kriittistä varautumisen onnistumisen kannalta kuin poikkeusoloihin varautumisen tietojen salassa-pito. Säännöksen ajantasaisuutta on tarpeen tarkastella ja arvioida ottaen huomioon myös valmiuslain uudistaminen ja esimerkiksi eduskunnan käsittelyssä oleva hallituksen esitys sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (HE 210/2024 vp).

Ministeriö tuo lisäksi esiin, että lausuntopyynnössä tarkoitettussa työryhmämietinnössä 28 § 1 mom. 7 kohdan (vastaa voimassa olevan lain 24 § 1 mom. 7 kohtaa) ja 38 §:n 3 momentin sanamuodot eivät vastaa toisiaan. Ehdotuksessa 38 §:n säännös kattaa mm. kiinteistöt, laitteet ja menetelmät, joita ei nimenomaisesti mainita 28 §:n 7 kohdassa.

24 § 1 mom. 12 kohta (rahoitusmarkkinat)

Säännöstä tulisi muuttaa siten, että viranomaisten laissa säädettyjä tehtäviä varten laadittujen selvitysten sijaan kohdassa viitattaisiin yleisemmin (viranomaisen) asiakirjoihin. Kohdan tarkoittamat viranomaiset eivät vain laadi itse selvityksiä, vaan myös vastaanottavat toiminnassaan erilaisia asiakirjoja, joista voi ilmetä 12 kohdan tarkoittamia tietoja, jotka voisivat aiheuttaa vahinkoa, jos niitä luovutettaisiin eteenpäin.

24 § 1 mom. 15 kohta (valvontaan ja tarkastukseen liittyvät tiedot)

Säännöksessä olisi selkeyden vuoksi välttämätöntä erottaa omiksi kohdikseen vaalirahoitusta koskeva säännös sekä tarkastusta ja valvontaa koskeva säännös. Tarkastus- ja valvontasäännöksen piiriin kuuluu paljon erilaisten viranomaisten toimintaa, millä ei ole mitään yhteyttä vaalirahoituksen valvontaan. Esimerkiksi viranomaisen sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelman ja raporttien sekä tilintarkastajan asiakirjojen osalta käsittelyn eri vaiheisiin liittyvillä asiakirjoilla on merkitystä paitsi tarkastuksen toteutumisen vaarantumisen myös julkisuusperiaatteen toteutumisen kannalta. Käytännössä kyseisiä tarkastusasiakirjoja on julkisuusperiaatteen toteutumisen näkökulmasta voitu pitää salassa pidettävänä tarpeettoman laajasti.

Myös säännöksen vahinkoedellytyslauseketta on aiheellista tarkastella. Voimassa oleva säännös on epäselvä sen suhteen, mihin siinä mainittu ”painava syy” liittyy tai kuinka sitä tulisi tulkita.

24 § 1 mom. 16 kohta (tilastotiedon salassapitoperuste)

Säännöstä tulisi tarkastella suhteessa EU-asetukseen ((EU) 2023/138) ja mahdollisesti muuttaa vastaamaan sitä niin, että julkisesta lähteestä saatua tietoa ei enää tarvitsisi tilastossa suojata.

24 § 1 mom. 17 kohta (julkisyhteisön liikesalaisuus)

Säännöksessä tarkoitettut määritelmät (julkisyhteisön liikesalaisuus ja muu vastaava liiketoimintaa koskeva seikka) tulisi ajantasaistaa ja kirjata nykyistä tarkkarajaisemmin. Lisäksi tulisi todeta nimenomaisesti, että valtion talousarvion ulkopuolisten rahastojen sijoitustoimintaan liittyvät liikesalaisuudet ovat salassa pidettäviä.

Säännöstä sovellettaessa tulkintaongelmia on ilmennyt erityisesti julkisyhteisön liikesalaisuuden käsitteen tulkinnassa, koska voimassa oleva säännös ei ota huomioon julkisyhteisöjen nykyisin hyvin moninaista ja muuttuvaa toimintaa. Jatkovalmistelussa tulisi arvioida ja selvittää esimerkiksi sitä, millaisten talouteen liittyvien tietojen julkisuus voi heikentää viranomaisten, mm. hyvinvointialueiden, mahdollisuuksia esimerkiksi edullisiin hankintoihin. Ministeriö viittaa tältä osin kuntien ja hyvinvointialueiden taloutta koskevia erilaisten kustannustietojen ja näiden perusteella tehdyn kustannuslaskennan julkisuutta koskevaan pohdintaan.

24 § 1 mom. 31 ja 32 kohta (yksityiselämää koskevat tiedot)

Yksityishenkilön osoite- ja muiden yhteystietojen salassapidon edellytyksiä tulisi jatkovalmistelussa arvioida nykyistä sääntelyä laajemmin. Asuinpaikkaa ja osoitetietojen merkitys yksityiselämän suojan ja turvallisuuden näkökulmasta on kasvanut, joten olisi tarkoituksenmukaista, että ne eivät olisi yleisellä tasolla julkisia. On ongelmallista, jos esim. kunta joutuisi kategorisesti luovuttamaan niitä tietopyyntöjen nojalla. Yhteystietojen salassapitoa arvioitaessa olisi kuitenkin otettava huomioon viranomaisten väliseen tietojenvaihtoon (esim. väestötietojärjestelmän asuinpaikkatiedot) liittyvät tarpeet. Myös laissa säädettyjä sidonnaisuusilmoituksia (esim. kuntalain 84 §) koskevien tietojen salassapitoa on arvioitava 24 §:n 1 momentin 23 ja 32 kohdan yhteydessä.

Huomiot salassa pidettävän tiedon jakamisesta

Salassa pidettävän tiedon jaon edellytyksiä on käsitelty työryhmän mietinnössä (8, 32-34 ja 29 §:ssä). Ministeriö tuo tältä osin esiin, että säännöksiä tulisi edelleen selkeyttää ja päällekkäiset

edellytykset tulisi poistaa (ml. tiedonjako valtion viranomaisten sekä kuntien ja hyvinvointialueiden välillä).

Ministeriö katsoo, että viranomaisten välistä tiedonvaihtoa koskevat säännökset olisi tarkoituksenmukaista koota yhteen niin pitkälti kuin mahdollista. Ministeriö kiinnittää myös huomiota 34 §:n 1 momentin 2 kohdan sanamuotoon ja esittää, että tietoa voitaisiin jakaa viranomaisen tekemän valvontatai tarkastustehtävän suorittamiseksi. Eli sen sijaan, että säännös soveltuisi ainoastaan kahden viranomaisen välillä silloin kun toinen näistä viranomaisista on itse tarkastuksen/valvonnan kohteena, säännöksen tulisi olla sovellettavissa, kun viranomainen suorittaa tarkastus- tai valvontatehtävää, joka voi kohdistua johonkin kolmanteenkin, mutta jonka toteuttamiseksi tarkastusta suorittava viranomainen tarvitsee tietoja myös joltain toiselta viranomaiselta. Lisäksi 34 §:n tiedonjakoa koskeva säännös tulisi olla velvoittavaan muotoon kirjoitettu, eikä sen tulisi jättää viranomaiselle harkintavaltaa siitä, jakaako se tiedon toiselle viranomaiselle säännöksen edellytysten täytyessä ("Viranomainen voi antaa toiselle viranomaiselle---" -> "viranomaisen on annettava toiselle viranomaiselle"). Vastaava "voi" -muotoilu toistuu myös muissa salassa pidettävän tiedon luovutusta koskevissa säännöksissä, mutta etenkin viranomaisten välistä tiedonjakoa koskevissa säännöksissä korostuu tarve siihen, että tieto tulisi jakaa edellytysten täytyessä.

Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), millaisia muutoksia tämä edellyttäisi salassapitoperusteisiin? Kuvailkaa ja perustelkaa muutostarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Valtiovarainministeriö viittaa kysymyksessä tarkoitettua mietinnöstä antamaansa lausuntoon (VN/27452/2020-VM-368) ja toteaa yleisesti, että julkisuuslain soveltamisalan laajentaminen julkisyhteisön määräysvallassa olevaan yhtiöön vaatii jatkovalmistelua muutoinkin kuin vain salassapitoperusteiden riittävyyden kannalta. Mietintöön sisältyvän soveltamisalan laajentamista koskevan ehdotuksen vaikutuksia on arvioitava myös salassapitosääntelyn käytännön soveltamisen kannalta. Ehdotetusta säännöksestä voi seurata esimerkiksi se, että osin markkinoilla ja osin markkinoiden ulkopuolella toimivan yhtiön hallinnon asiakirjat kuuluvat pääsääntöisesti liikesalaisuuden ja sitä vastaavan tiedon piiriin, koska niitä ei voida erotella eri toimintojen välillä.

Ministeriö on em. lausunnossaan katsonut, että kriittiseen infrastruktuuriin liittyviä tehtäviä hoitavat yhtiöt, erityisesti ministeriön omistajaohjauksessa olevat Fingrid Oyj ja Gasgrid Finland Oy, tulee jättää julkisuuslain soveltamisalan ulkopuolelle yhtiöiden hoitamien kriittiseen infrastruktuuriin liittyvien tehtävien osalta. Ministeriö viittaa tältä osin kyseissä lausunnossaan esittämiinsä huomioihin.

Ministeriö viittaa myös edellisen kysymyksen kohdalla julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 7, 8 ja 10 kohtien osalta esittämiinsä huomioihin. Ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisen yhteydessä on välttämätöntä suojata mm. varautumiseen ja kriittiseen infrastruktuuriin liittyvät tiedot. Asian vaatimaa sääntelyä ja sen toteutustapaa (soveltamisala vs. salassapitosäännökset) tulee kattavasti arvioida jatkovalmistelussa yhteistyössä eri viranomaisten ja kyseisiä tehtäviä hoitavien toimijoiden kanssa.

Oletteko tunnistaneet tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), aiheutuisiko soveltamisalan muutoksesta konkreettisia ristiriitoja nykyisen erityislainsäädännön kanssa tai tarvetta tarkentaa erityislainsäädäntöä?

Alla kuvataan verotusta koskevien tietojen julkisuutta koskevaa nykyistä sääntelykokonaisuutta. Valtiovarainministeriö katsoo, että sääntelyä olisi aiheellista osin muuttaa alla tarkemmin kuvatulla tavalla. Muutoksen jälkeen verotustietojen salassapito perustuisi julkisuuslakiin, jota täydentäisi verotietolain erityissääntely. Tämä lisäisi valtiovarainministeriön käsityksen mukaan selkeyttä ja johdonmukaisuutta verotustietojen julkisuuteen ja salassapitoon myös perustuslain 12 §:n 2 momentin näkökulmasta.

Verotiedot

Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota lausunnoissaan PeVL 40/2005 vp ja PeVL 4/2014 vp julkisuuslain sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999), jäljempänä verotietolaki, väliseen suhteeseen. Verotustietojen salassapito perustuu julkisuuslain 24 §:n sijaan mainittuun erityislakiin.

Lausunnossaan PeVL 40/2005 vp perustuslakivaliokunta katsoi, että verotietolain nykyistä rakennetta ja sen suhdetta perustuslain 12 §:n 2 momentin säännöksiin on syytä arvioida. Julkisuus on perustuslaista ilmenevä pääsääntö, johon lailla voidaan erikseen säätää rajoituksia. Valiokunta katsoi, että salassapidon pääsääntöön perustuva verotustietojen julkisuuslaki ilmentää perustuslain näkökulmasta nurinkurista lähtökohtaa. Lausunnon mukaan verotietolain rakennetta on syytä kehittää perustuslain lähtökohtia paremmin vastaavaksi.

Lausunnossaan PeVL 4/2014 vp perustuslakivaliokunta totesi seuraavasti: ”Valiokunta pitää tärkeänä, että valtioneuvoston piirissä selvitetään kokonaisvaltaisesti verotustietojen ja niitä vastaavien tietojen julkisuuden ja salassapidon suhdetta perustuslain julkisuusperiaatteeseen. Sääntelyvaihtoehtoja harkittaessa on syytä kiinnittää huomiota sekä sääntelyn julkisuusperiaatetta toteuttavaan rakenteeseen että siihen, miten säännökset asiallisesti toteuttavat julkisuusperiaatteen mukaista tiedonsaantioikeutta. Valiokunnan mielestä tässä yhteydessä on syytä tarkastella myös mahdollisuuksia laajentaa verotustietojen julkisuutta. Aiheellista on lisäksi selvittää, voitaisiinko verotustietojen julkisuutta ja salassapitoa koskeva sääntely sijoittaa viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin.”

Valtiovarainministeriö pitää aiheellisena harkita verotustietojen salassapitoa koskevan säännöksen lisäämistä julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden luetteloon, ja näin korjata perustuslakivaliokunnan nurinkurisena pitämä sääntelymalli ja -rakenne. Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 23 kohdassa on jo nykyisin säädetty salassa pidettäväksi muun ohessa asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön vuosituloista tai kokonaisvarallisuudesta taikka tuen tai etuuden perusteena olevista tuloista ja varallisuudesta taikka jotka muutoin kuvaavat hänen taloudellista asemaansa ovat salassa pidettäviä. Lisäksi yksityisten liikesalaisuuksien salassapidosta on säädetty mainitun momentin 20 kohdan nojalla. Myös verotusasiakirjoista ilmenee verovelvollisen taloudellista asemaa koskevia tietoja, ja ne voivat sisältää liikesalaisuuksia. Verotustiedot ovat luonteeltaan sellaisia tietoja, että niitä sisältävien verotusasiakirjojen on jatkossakin perusteltua olla pääosin salassa pidettäviä.

Julkisuuslain 24 §:n 1 momenttiin mahdollisesti lisättävä uusi säännös verotustietojen salassapidosta voisi muotoutua nykyisen verotietolain 4 §:n 1 momentin pohjalle. Säännöksessä olisi kuitenkin tarpeellista viitata verotietolakiin, jossa säädettäisiin tarkemmin salassapidon yksityiskohdista nykyistä sääntelyä vastaavasti. Verotietolaki olisi siten tarpeen säilyttää, koska siellä säädetään muun ohessa verotuksen julkisista tiedoista sekä verotustietojen luovuttamisesta muille tahoille. Julkisuuslaki yleislakina ei ole sopiva paikka tällaiselle erityissääntelylle ja näiltä osin verotustietoja koskevat erityissäännökset ovat jatkossakin tarpeen.

Valmisteverotusta, autoverotusta ja ajoneuvoverotusta koskevat tiedot

Valmisteverotusta ja autoverotusta koskeviin tietoihin ei sovelleta verotietolakia lukuun ottamatta säännöstä Verohallinnon oikeudesta käyttää sillä olevia verotustietoja sisäisesti sille säädettyjen tehtävien hoitamisessa (10 §) sekä säännöstä Verohallinnon oikeudesta luovuttaa tietoja valtiovarainministeriölle verolainsäädännön ja valtion talousarvion laadintaa varten (16 §). Valmisteverotustietojen salassapitoon sovelletaan muilta osiltaan kumotun vuoden 1994 valmisteverotuslain (1469/1994) 66 ja 67 §:ää. Autoverotuksen verotustietoja koskevat säännökset ovat vuodelta 2002 (1482/1994, 86–88 §).

Valmisteverotuksessa ja autoverotuksessa on lähtökohtana, että verotusta varten annetut tiedot ja asiakirjat ovat salassa pidettäviä. Salassapitosäännöksiä ei muutettu siinä vaiheessa, kun valmisteverotuksen toimivalta siirrettiin vuoden 2017 alussa Tullilta Verohallinnolle eikä myöskään siinä vaiheessa, kun näiden verolajien verotusmenettelyt yhtenäistettiin Verohallinnon vastuulle kuuluvan muun verotuksen kanssa vuoden 2021 alusta. Syynä tähän oli se, että verotustietojen julkisuutta ja salassapitoa sekä niihin liittyviä erityistarpeita ei ollut tarkoituksenmukaista arvioida yksinomaan valmisteverotuksen ja autoverotuksen näkökulmasta, vaan arvioinnin nähtiin edellyttävän kaikki verolajit kattavaa selvitystä. Tarkoitus oli, että valmisteverotus- ja autoverotustietojen salassapitoa koskevat muutostarpeet tulisivat arvioitaviksi verotustietojen julkisuutta ja salassapitoa koskevan kokonaisselvityksen yhteydessä. Valmisteverotuksessa ja autoverotuksessa on tunnistettu tiettyin paikoin tarvetta muuttaa salassapitosäännöksiä, sillä sääntely-ympäristö ja tietotarpeet ovat muuttuneet vuosikymmenien aikana.

Ajoneuvoverotusta koskeviin tietoihin ei sovelleta verotietolakia. Ajoneuvoverolain (1281/2003) 63 §:n mukaan ajoneuvoveroa koskevat tiedot ovat julkisia lukuun ottamatta verovelvollisen terveydentilaa koskevia asiakirjoja sekä veronhuojennus- ja lykkäyshakemuksia sekä käyttökiellosta

vapauttamista koskevia hakemusasiakirjoja niihin liittyvine asiakirjoinaan. Ajoneuvoveroa sekä verovelvollista koskevien tietojen luovuttamiseen sovelletaan lisäksi eräitä liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) säännöksiä.

Julkisuuslain salassapitoperusteisiin edellä ehdotetun mukaisesti lisättävä verotustietojen salassapitoa koskeva kohta soveltuisi myös valmiste- ja autoverotukseen. Myös näitä verolajeja koskeva tarkempi sääntely voisi tällöin olla lähtökohtaisesti verotietolaissa.

Ajoneuvo, josta ei ole maksettu ajoneuvoveroa, on käyttökiellossa, eli sitä ei saa käyttää liikenteessä ennen kuin vero on maksettu. Tästä syystä on perusteltua, että ajoneuvoverotusta koskevat tiedot ovat verotuksen pääsäännöstä poiketen pääasiassa julkisia. Koska ajoneuvoverotusta koskevien tietojen julkisuutta ja salassapitoa koskeva sääntely poikkeaa erityispiirteidensä vuoksi olennaisesti muusta verotuksesta, olisi ajoneuvoverotusta koskeva erityissääntely tarkoituksenmukaista säilyttää ajoneuvoverolaissa.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Lainsäädäntöneuvos

Anu Rajamäki

Jakelu OM DJO

Tiedoksi

VN/27452/2020-VM-589

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: